

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)
навчально-науковий Інститут фізико-технічних та комп'ютерних наук
(назва інституту/факультету)
Кафедра термоелектрики та медичної фізики
(назва кафедри)

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ

(вказіть назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

обов'язкова

(вказати: обов'язкова чи вибіркова)

Освітньо-професійна програма «Мікро- та наносистемна техніка"»
(назва програми)
Спеціальність 153 Мікро- та наносистемна техніка
(вказати: код, назва)
Галузь знань 15 Автоматизація та приладобудування
(вказати: шифр, назва)
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
(перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий)).
навчально-науковий Інститут фізико-технічних та комп'ютерних наук
(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська
(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробник Микитюк Павло Дмитрович, асистент, кандидат фіз.-мат. наук
(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача (-ів)
<http://ptcsi.chnu.edu.ua/teachers/%d0%bc%d0%b8%d0%ba%d0%b8%d1%82%d1%8e%d0%ba-%d0%bf%d0%b0%d0%b2%d0%bb%d0%be-%d0%b4%d0%bc%d0%b8%d1%82%d1%80%d0%be%d0%b2%d0%b8%d1%87/>

Контактний тел. +38050 3746886

E-mail: p.mykytiuk@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=1089>.

Консультації Онлайн-консультації: середа I тиждень 17:00-18:20

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Навчальна дисципліна «Основи охорони праці» спрямована на вивчення впливу на організм людини шкідливих і небезпечних факторів: шкідливих речовин, випромінювання різного роду, несприятливих метеорологічних умов та інших фізичних і хімічних факторів.

Ця дисципліна покликана сформувати у майбутнього спеціаліста глибокі знання основ охорони праці, базових знань про вплив на організм людини шкідливих факторів, речовин і умов праці, а також уміння і навички створення безпечних умов праці, методів і способів їх забезпечення.

2. Мета навчальної дисципліни:

Вивчення студентами основ виробничої санітарії, техніки безпеки та способів надання долікарської допомоги в галузі енергетики та напівпровідникового виробництва. Формування у студентів системи базових знань про вплив на організм людини шкідливих речовин, різного роду випромінювання, несприятливих метеорологічних умов та інших фізичних і хімічних факторів; вироблення умінь в наданні долікарської допомоги, проведенні науково-методичного аналізу інформації, плануванні навчальної роботи з предмету.

3. Завдання – зрозуміти суть дії шкідливих і небезпечних хімічних і фізичних виробничих факторів. Виробити вміння проведення науково-методичного аналізу інформації з питань охорони праці та її нормативної бази. Засвоїти способи надання долікарської допомоги при виникненні нещасних випадків на виробництві, та порядок їх розслідування.

4. Пререквізити. Для ефективного засвоєння курсу до початку вивчення основ охорони праці студенти повинні засвоїти навчальні курси: механіку, електрику і магнетизм, оптику, основи електротехніки й радіоелектроніки, фізику ядра й елементарних частинок.

5. Результати навчання

У результаті вивчення курсу студент повинен:

- **знати:** основні закони України про охорону праці; вплив на організм людини шкідливих факторів, речовин та умов праці; основні способи надання долікарської допомоги; способи забезпечення належних умов праці в галузі; аргументувати нормативно-правові дії у професійній діяльності та повсякденному житті; аргументувати економічні переваги інженерних розробок, екологічність та безпечність;

- **вміти:** приймати міри по запобіганню нещасних випадків; організувати безпечні робочі місця; максимально обмежити дію шкідливого фактору на існуючих робочих місцях; при необхідності надавати долікарську допомогу постраждалому від нещасного випадку; досліджувати мікро- та наносистемну техніку, прилади з урахуванням специфіки вибраних технічних засобів та відповідної технічної документації.

Програмні компетентності за результатами вивчення курсу

Загальні компетентності

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

Навички міжособистісної взаємодії.

Навички здійснення безпечної діяльності.

Фахові компетентності

Здатність демонструвати і використовувати знання і розуміння наукових фактів, концепцій, теорій та технологій, необхідних для проектування та застосування мікро- та наносистемної техніки.

Здатність демонструвати творчий та інноваційний потенціал в синтезі інженерних рішень і в розробці конструктивних елементів мікро- та наноелектронних приладів та пристроїв, у тому числі фізичного, геліоенергетичного та біомедичного призначення.

Здатність забезпечувати вирішення інженерних задач в галузі автоматизації та приладобудування з урахуванням всіх аспектів розробки, проектування, виробництва, експлуатації та модернізації мікро- та наносистемної електронної техніки.

Здатність демонструвати та застосовувати на практиці знання галузевих стандартів та стандартів якості щодо мікро- та наносистемної електронної техніки.

контрольна робота по ЗМ 1													
Разом за ЗМ1	37,5	4,5		5		28							
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Виробничі процеси. Пожежна безпека. Техногенна безпека.												
Тема 1. (НЕ 2.1) Основи техніки безпеки	25	4		5		16							
Тема 2.(НЕ 2.2) Основи забезпечення пожежо- і вибухобезпеки промислових та енергетичних об'єктів.	27	6		5		16							
Письмова контрольна робота по ЗМ 2	0,5	0,5											
Разом за ЗМ 2	52,5	10,5		10		32							
Усього годин	90	15		15		60							

6.2.1. Теми лабораторних занять

№	Назва теми	Кількість годин
1	Відпрацювання методів оживлення потерпілих (штучне дихання, непрямий масаж серця, обробка ран, накладання пов'язок)	2
2	Зупинка артеріальних та венозних кровотеч. Методика накладання джгута.	2
3	Невідкладна допомога при травмах різної локалізації (травми кінцівок, живота, грудей, черепа, хребта і ін.)	3
4	Перша допомога потерпілим при ураженні електричним струмом.	2
5	Практичні навички роботи з вогнегасником.	2
6	Допомога потерпілим при дії метеофакторів (тепловий удар, опіки, обмороження)	2
7	Перша допомога потерпілим при отруєнні шкідливими речовинами і газами.	2
	Разом	15

6.2.2. Тематика індивідуальних завдань

№	Назва теми	Види діяльності та форми перевірки
НЕ 2.1	Основні правила перевезення посудин під тиском	Опрацювання матеріалу. Усні опитування.
НЕ 2.2	Порядок допуску до виконання робіт з підвищеною небезпекою	Ознайомлення з правилами. Усні опитування.

6.2.3. Самостійна робота

№	Назва теми	Кількість годин
1	Основні положення Закону України «Про охорону праці»	9

2	Закон України «Про пожежну безпеку»	9
3	Питання охорони праці в КЗпП України	10
4	Правила атестації посудин, що працюють під тиском	6
5	Класифікація і маркування вогнегасників	6
6	Організація охорони праці в навчальних закладах	6
7	Поглиблене вивчення положень про порядок розслідування нещасних випадків	8
8	Особливості охорони праці молоді і жінок	6
	Разом	60

7. Форми і методи навчання

Форми навчальних занять: лекції, лабораторні заняття, консультації.

Методи навчання: проблемний виклад, частково-пошукові та дослідницькі методи, презентації, бесіди і дискусії, практичні завдання, електронні мультимедійні комплекси навчальних дисциплін у системі «Moodle», які дають можливість навчатися дистанційно.

8. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: кожна оцінка виставляється відповідно до розроблених викладачем та заздалегідь оголошених студентам критеріїв, у випадку нездачі студентом попереднього модульного завдання до наступного модульного контролю він не допускається; пропущені заняття без поважних причин обов'язково мають бути відпрацьовані. Форму і час відпрацювання студент та викладач попередньо погоджують. Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності передбачає самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей).

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (модульний контроль, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньо-наукової програми.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком або ж в он-лайн формі (через платформу Moodle та ін.) за погодженням із керівником курсу.

9. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Усне опитування, тестові завдання, письмові контрольні роботи, екзамен.

Засоби оцінювання

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- завдання на лабораторному обладнанні, тренажерах, реальних об'єктах.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

«А» ставиться	<ul style="list-style-type: none"> – постійно готувався до занять та згідно з програмою дисципліни; – глибоко та всебічно розкривав зміст питань; – показав уміння формулювати висновки, узагальнювати та аналізувати
------------------	--

у разі, якщо студент:	навчальний матеріал; – показав уміння вільно виконувати завдання; – переконливо та логічно викладав матеріал, проявляв творчий підхід до виконання індивідуальних завдань та підготовки до лабораторних робіт; – належним чином виконував завдання для самостійної роботи; – виконав завдання модульного контролю або допускав при усних відповідях та тестуванні окремі незначні неточності.
«B» ставиться у разі, якщо студент:	– розкривав згідно з програмою дисципліни зміст питань; – робив узагальнення та висновки з окремих питань; – виконав усі лабораторні роботи; – виконував завдання для самостійної роботи; – виконав завдання модульного контролю, але недостатньо використовував додаткову літературу; – при усних відповідях не досить повно і аргументовано викладав матеріал, а при тестуванні мали місце окремі неточності; – не проявив творчий підхід до виконання індивідуальних завдань та наукових повідомлень.
«C» ставиться у разі, якщо студент:	– розкривав згідно з програмою дисципліни зміст питань; – формулював висновки з окремих питань практичних занять; – брав участь у виконанні індивідуальних завдань та наукових повідомлень; – виконував завдання для самостійної роботи; – виконав завдання модульного контролю, але допускав окремі неточності при усних відповідях, тестуванні; – не проявляв належної активності на лекційних та лабораторних заняттях, недостатньо використовував додаткову літературу; неохайно виконував завдання лабораторних робіт.
«D» ставиться у разі, якщо студент:	– відповідав на окремі питання, які обговорювалися; – формулював висновки з окремих питань; – виконував завдання для самостійної роботи; – виконав завдання модульного контролю, але допускав окремі неточності; – не проявляв належної активності на лабораторних заняттях та старанності при виконанні завдань для самостійної роботи; – недостатньо використовував додаткову літературу, не належним чином виконав індивідуальні завдання; – виконав не всі завдання для самостійної роботи, або не виконав хоча б одну лабораторну роботу.
«E» ставиться у разі, якщо студент:	– відповідав на окремі питання, які обговорювалися; – виконував окремі завдання для самостійної роботи; – виконав завдання модульного контролю, але допускав неточності при усних відповідях (будуючи свою відповідь на звичайному повторенні навчального матеріалу без його осмислення), тестуванні; – не проявляв належної активності на лабораторних заняттях, старанності при виконанні завдань для самостійної роботи; – недостатньо використовував основну та додаткову літературу; – виконав не всі лабораторні роботи; – не належним чином виконував індивідуальні завдання.
«Fх» ставиться у разі, якщо студент:	– поверхнево розкривав зміст питань, які розглядалися; – допускав суттєві помилки при усних та письмових відповідях; – поверхнево ознайомився з рекомендованою літературою; – частково виконав завдання для самостійної роботи; – не проявляв активності на практичних заняттях; – допускав принципові помилки під час виконання завдань; – не виконував лабораторні роботи; – не виконав завдання модульного контролю.

«F» ставиться у разі, якщо студент:	<ul style="list-style-type: none"> – поверхнево розкривав зміст питань, які розглядалися; – допускав суттєві помилки при усних та письмових відповідях, тестуванні; – поверхнево ознайомився з рекомендованою літературою; – не виконав завдання для самостійної роботи; – не виконав індивідуальне завдання та не підготував наукове повідомлення; – не виконував лабораторні роботи; – на підсумковому занятті не вміє відтворити зміст окремих питань, передбачених програмою дисципліни; – не виконав завдання модульного контролю.
---	---

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Рейтингова оцінка з дисципліни	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
80-89	B	4 (добре)
70-79	C	4 (добре)
60-69	D	3 (задовільно)
50-59	E	3 (задовільно)
35-49	Fx	2 (незадовільно) з можливістю перездачі
1-34	F	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Розподіл балів, які отримують студенти (екзамен)

Поточне тестування та самостійна робота				Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2			
T1	T2	T3	T4	40	100
10	20	15	15		

T1, T2, T3, T4 – теми змістових модулів.

10. Рекомендована література

10.1. Базова (основна)

1. Охорона праці в галузі // за ред. Ярошевської В.М. – К.: ВДП, 2004 – 288с.
2. КЗПП України з постатейними матеріалами. – К.: Юрінком Інтер, 1998. – 1040 с.
3. Основи охорони праці / Жилецький В.Ц. та ін. – Львів, 2000. – 350 с.
4. Законодавство України про охорону праці: в 4 т. – К.: Основа, 1995.
5. Гогіташвілі Г.Г. Охорона праці на підприємствах промисловості будівельних матеріалів: навч. посіб. – К.: ІСДО, 1993. – 257 с.
6. Гогіташвілі Г. Г. Системи управління охороною праці: навч. посіб. — Львів: Афіша, 2002. — 320 с.
7. Гігієна праці та виробнича санітарія / Трахтенберг І. М. та ін. – К., 1997. – 464 с.
8. Рожков А.П. Пожежна безпека на виробництві. – К., 1997. – 448 с.
9. Правила пожежної безпеки в Україні. – К.: Укрархбудінформ, 1995. - 195 с.
10. Денисенко Г.Ф. Охрана труда: учебное пособие. – М.: Высш. шк., 1985. – 319 с.
11. Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві: НПАОП 00.0-6.02.-04.
12. Закон України «Про охорону праці»: ВР України, № 2695 – XII. – К.: 1992.
13. Пістун І.Д. Безпека життєдіяльності: навчальний посібник. – Суми: Університетська

книга, 2000.

14. Жилецький В.Ц. Основи охорони праці / Жилецький В.Ц., Джигирей В.С., Мельніков О.В. – [2-ге вид.]. – Львів: Афіша, 2000.
15. Захарченко М.В. Безпека життєдіяльності у повсякденних умовах виробництва, побуту та у надзвичайних ситуаціях: навчальний посібник / Захарченко М.В., Орлов М.В. та ін. – К.: ІЗМО, 1996.
16. Грищук М.В. Основи охорони праці: підр. – К.: Кондор, 2008. – 240 с.
17. Беляков Г.И. Безопасность жизнедеятельности на производстве. – СПб, 2006. – 512 с.
18. Сівак В.К. Охорона праці в природоохоронній галузі: конспект лекцій / Сівак В.К., Солодкий В.Д., Пантелю І.М. – Чернівці: ЧНУ, 2010.
19. Яремко З.М. Охорона праці: навчальний посібник / [Яремко З.М., Тимошук С.В., Третяк О.І. та ін.] – Львів: Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2010.
20. Гогіташвілі Г.Г. Охорона праці: навчальний посібник / Гогіташвілі Г.Г., Лапін В.М. – К.: Знання, 2008.

10.2. Допоміжна

1. Надзвичайні ситуації. Основи законодавства України. – Т. 1, 2 – К., 1998.
2. Цивільна оборона // за редакцією В. Франчука. – Львів: Афіша, 2000.
3. Бедрій Я.І., Джигирей В.С. та ін. Основи екології та охорони навколишнього середовища. Навчальний посібник для вузів. – Львів, 1999.
4. Макаров Г.В. Охрана труда в химической промышленности / Макаров Г.В., Стрельчук Н.А. и др. – М.: Химия, 1977. – 566 с.
5. Долин П.А. Справочник по технике безопасности - М.: Энергоатомиздат, 1985. – 824 с.
6. Охрана труда в электроустановках / под ред. Б.А. Князевского. - М.: 1983. – 345 с.
7. Кязимов К.Г. Эксплуатация и ремонт оборудования систем газоснабжения / Кязимов К.Г., Гусев В.Б. – К.: Основа, 2000. - 285 с.

10.3. Інформаційні ресурси

1. Охорона праці в галузі. Електронний варіант навчально-методичного комплексу (<http://e-learning.chnu.edu.ua>).
2. https://pidru4niki.com/1636051238236/bzhd/osnovi_ohoroni_pratsi
3. <https://buklib.net/books/21960/>
4. http://fs.onu.edu.ua/clients/client11/web11/metod/bio/ohrana_truda.pdf
5. <https://ru.calameo.com/read/004576825413a01fcce05>